

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

17 päivänä syyskuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Unionin taloudellisten etujen suojaaminen — Asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95 — 3 artikla — Sääntöjenvastaisuuksia koskevat seuraamusmenettelyt — Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR) — Perusteettomasti saatujen vientitukien takaisinperintä — Vanhentumisaika — Kansallisen pitemmän vanhentumisaajan soveltaminen — Yleissäännöksen mukainen vanhentumisaika — Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset

Asiassa C-341/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Supremo Tribunal Administrativo (Portugali) on esittänyt 17.4.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.6.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Cruz & Companhia Lda

vastaa

Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas IP (IFAP),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (esittelevä tuomari) ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Cruz & Companhia Lda, edustajinaan advogado P. Sousa Machado ja advogado F. Duarte Geda,

— Portugalin hallitus, asiamiehinnään L. Inez Fernandes ja M. Moreno,

— Euroopan komissio, asiamiehinnään D. Triantafyllou ja P. Guerra e Andrade,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 (EYVL L 312, s. 1) 3–5 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Cruz & Companhia Lda (jäljempänä Cruz & Companhia) ja Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas IP (maatalouden ja kalastuksen rahoituksesta vastaava toimielin, jäljempänä IFAP) ja jossa on kyse Cruz & Companhian markkinointivuodelta 1995 perusteettomasti saamiin viinin vientitukiin liittyvän verovelan perinnästä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 2988/95

- 3 Asetuksen N:o 2988/95 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”tätä hajautettua hoitoa ja valvontajärjestelmää koskeviin sääntöihin sovelletaan erilaisia yksityiskohtaisia määräyksiä yhteisön asianomaisten toimintaperiaatteiden mukaisesti; on kuitenkin tärkeää torjua [unionin] taloudellisia etuja vahingoittavat toimet kaikilla aloilla – –”.
- 4 Kyseisen asetuksen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että ”väärinkäytösten tunnusmerkitöt täyttävistä menettelyistä sekä hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista säädetään alakohtaisissa säännöstoissä tämän asetuksen mukaisesti”.
- 5 Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:
”1. [Unionin] taloudellisten etujen suojaamiseksi annetaan yleinen säännöstö [unionin] oikeuteen kohdistuvia väärinkäytöksiä [koskevista] yhtenäisistä tarkastuksista sekä hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista.
2. Väärinkäytösten tunnusmerkit toteuttaa jokainen [unionin] oikeuden säännöksen tai määräyksen rikkominen, joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko [unionin] yleiselle talousarviolle tai [unionin] hoidossa oleville talousarvioille, joko suoraan [unionin] puolesta kannettujen omien varojen vähenemisen tai lakkaamisen taikka perusteettoman menon takia.”
- 6 Saman asetuksen 3 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:
”1. Seuraamusmenettelyn vanhentumisaika on neljä vuotta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta väärinkäytöksestä. Alakohtaisissa säännöstoissä voidaan kuitenkin säätää lyhyemmästä määräajasta, joka ei saa olla kolmea vuotta lyhyempi.

– –

Seuraamusmenettelyn vanhentuminen keskeytyy, kun toimivaltainen viranomainen antaa asianomaiselle henkilölle tiedoksi tutkimuksen tai menettelyn vireilletulon, joka liittyy väärinkäytökseen. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta keskeyttävästä toimesta.

– –

3. Jäsenvaltiot säilyttävät mahdollisuuden soveltaa – – 1 – – kohdassa säädettyä pitempää määräaika.

7 Asetuksen N:o 2988/95 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kaikista väärinkäytöksistä seuraa yleensä perusteettomasti saadun etuuden periminen takaisin siten, että

— veloitetaan maksamaan velkana olevat tai perusteettomasti saadut summat,

– –

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen rajoitetaan saadun etuuden takaisinperimiseen, lisätynä, jos tästä on säädetty, koroilla, jotka voidaan määritellä kiinteästi.

– –

4. Tässä artiklassa säädettyjä toimenpiteitä ei pidetä seuraamuksina.”

8 Kyseisen asetuksen 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tahallista tai huolimattomuudesta johtuvista väärinkäytöksistä voi seurata seuraavia hallinnollisia seuraamuksia:

a) hallinnollisen sakon maksaminen,

b) perusteettomasti saatua tai maksamatta jätettyä määrää suuremman määrän maksaminen, mihin lisätään tarvittaessa korot; – –,

c) yhteisön säädösten mukaan myönnetyn etuuden takaisinperiminen kokonaan tai osittain, vaikka toimija on saanut aiheettomasti vain osan tästä etuudesta,

– –

g) muut luonteeltaan yksinomaan taloudelliset, ominaisuuksiltaan ja soveltamisalaltaan vastaavanlaiset seuraamukset, joista säädetään neuvoston antamissa alakohtaisissa säännöstoissä asianomaisen alan tarpeiden mukaan ja neuvoston komissiolle antamia täytäntöönpanovaltuuksia noudattaen.

2. Muista väärinkäytöksistä voi seurata vain 1 kohdassa tarkoitettuja, muita kuin rikosoikeudellisten seuraamusten kaltaisia seuraamuksia, tämän rajoittamatta tämän asetuksen voimaantulohetkellä voimassa olevien alakohtaisten säännöstojen säännöksiä, jos tällaiset seuraamukset ovat välttämättömiä säännöstoön moitteettomaksi soveltamiseksi.”

9 Asetus N:o 2988/95 tuli 11 artiklansa perusteella voimaan 26.12.1995.

Asetus (ETY) N:o 729/70

10 Yhteisen maatalouspolitiikan rahoittamisesta 21.4.1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 (EYVL L 94, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.1995 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1287/95 (EYVL L 125, s. 1; jäljempänä asetus N:o 729/70), 1 artiklan 1 kohdassa säädettiin, että Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR) on unionin talousarvion osa ja että siihen kuuluu kaksi osastoa eli tukiosasto ja ohjausosasto. Kyseisen artiklan 2 kohdan mukaan tukiosastosta rahoitetaan muun muassa vientituet viennille kolmansiin maihin.

11 Mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”[Unionin oikeuden] sääntöjen mukaisesti maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä myönnetyt vientituet viennille kolmansiin maihin rahoitetaan 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

– –”

12 Kyseisen asetuksen 4 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion on annettava komissiolle tiedoksi

a) ne yksiköt ja toimielimet, jäljempänä ’maksajina toimivat toimielimet’, jotka on hyväksytty maksamaan 2 ja 3 artiklassa tarkoitetut menot.

– –

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle [tietyt] maksajina toimivia toimielimiä koskevat tiedot: niiden nimi ja asema, hallinnolliset ja kirjanpitoa ja sisäistä tarkastusta koskevat ehdot, joiden mukaisesti [unionin oikeuden] sääntöjen täytäntöönpanoon liittyvät maksut suoritetaan yhteistä maatalouspolitiikkaa noudattaen, ja hyväksymisasiakirja.

Komissiolle on ilmoitettava kaikista muutoksista viipymättä.

– –”

13 Asetuksen N:o 729/70 5 artiklassa annettiin yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti komissio EMOTR:n tilien tarkastus- ja hyväksymismenettelyssä hyväksyi saman asetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen kansallisten yksikköjen ja toimielinten maksaman rahoituksen, ja tätä varten siinä säädettiin erityisesti, että tilien tarkastuksesta ja hyväksymisestä tehtävän päätöksen oli koskettava toimitettujen tilien täydellisyyttä, tarkkuutta ja todenperäisyyttä.

14 Kyseisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkennettiin, että komissio

”päättää menoista, jotka jätetään 2 ja 3 artiklassa tarkoitetun [unionin] rahoituksen ulkopuolelle todettuaan, ettei kyseisiä menoja ole suoritettu [unionin oikeuden] sääntöjen mukaisesti.

Ennen rahoituksesta kieltäytymistä koskevan päätöksen tekemistä komission tarkastuksen tuloksista ja sen jäsenvaltion, jota asia koskee, antamista vastauksista on toimitettava kirjalliset tiedoksiannot, joiden perusteella molemmat osapuolet pyrkivät sopimukseen jatkotoimenpiteistä.

Jollei sopimukseen päästä, jäsenvaltio voi pyytää käynnistämään menettelyn, jossa pyritään molempien osapuolten kantojen yhteensovittamiseen neljän kuukauden määräajassa ja jonka tuloksista toimitetaan komissiolle kertomus, jonka se tutkii ennen rahoituksesta kieltäytymistä koskevan päätöksen tekemistä.

Komissio tekee ulkopuolelle jätettävistä menoista arvion erityisesti todetun epäyhdenmukaisuuden merkittävyyden perusteella. Komissio ottaa tällöin huomioon rikkomuksen laadun ja vakavuuden sekä [unionille] aiheutetun taloudellisen vahingon.

Niiden menojen rahoituksesta, jotka on suoritettu aikaisemmin kuin 24 kuukautta ennen komission asianomaiselle jäsenvaltiolle toimittamaa tarkastusten tuloksia koskevaa kirjallista tiedoksiantoa, ei voida kieltäytyä. Tätä säännöstä ei kuitenkaan sovelleta niihin rahoituksellisiin seuraamuksiin, jotka aiheutuvat:

- jäljempänä 8 artiklan 2 kohdan mukaisista sääntöjenvastaisuuksista,
  - kansallisten tukien tai niiden rikkomusten seurauksena, joiden osalta on käynnistetty [EY:n] perustamissopimuksen 93 ja 169 artiklassa tarkoitetut menettelyt.”
- 15 Mainitun asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädettiin, että jäsenvaltiot toteuttavat kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimenpiteet EMOTR:sta rahoitettavien toimien tosiasiallisen toteuttamisen ja niiden asianmukaisuuden varmistamiseksi, sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi ja niihin kohdistuvien seuraamusten toteuttamiseksi sekä sellaisten summien takaisinperimiseksi, jotka on menetetty sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien seurauksena.
- 16 Saman asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädettiin, että mikäli takaisinperintä ei ole täydellinen, unioni vastaa sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien rahoituksellisista seuraamuksista, lukuun ottamatta jäsenvaltioiden hallintoelinten tai toimielinten aiheuttamista sääntöjenvastaisuuksista tai laiminlyönneistä aiheutuvia rahoituksellisia seuraamuksia. Kyseisen säännöksen viimeisen kohdan mukaan ”takaisin perityt summat maksetaan hyväksytyille maksajina toimiville toimielimille ja niiden on vähennettävä ne [EMOTR:sta] rahoitettavista menoista. Takaisin perittyjen tai myöhässä maksettujen summien korot on maksettava [EMOTR:oon]”.

Portugalin oikeus

- 17 Unionin tuomioistuimelle jätetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, ettei Portugalin oikeudessa säädetä erityisestä vanhentumisajasta, jota sovellettaisiin silloin, kun kyseisessä jäsenvaltiossa perusteettomasti saatuja vientitukia peritään takaisin unionin talousarvioon. Siviililain 309 §:ssä säädetään yleisestä 20 vuoden vanhentumisajasta, kun taas saman lain 304 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Velallisella on vanhentumisajan päätyttyä oikeus kieltäytyä suorituksesta tai kaikin tavoin vastustaa vanhentuneen oikeuden käyttämistä.”

- 18 Asetuksessa (decreto-lei) nro 155/92, joka annettiin 28.6.1992, säädetään valtion rahoitushallintoa koskevasta järjestelmästä. Sen 36 §:ssä säädetään muun muassa siitä, miten valtion talousarvioon palautettavat julkiset varat on perittävä takaisin.

- 19 Kyseisen asetuksen 40 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1 – Saatujen summien palauttamisvelvollisuus vanhenee viiden vuoden kuluttua niiden vastaanottamisesta.

2 – Edellisessä momentissa mainittu määräaika katkeaa tai keskeytyy yleisistä vanhentumisen katkeamiseen tai keskeytymiseen johtavista syistä.”

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 20 Unionin tuomioistuimelle jätetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, että Cruz & Companhia -yhtiön toimialana on viinin, väkevien alkoholijuomien ja niiden johdannain myynti. Tätä toimintaa harjoittaessaan kyseinen yhtiö vei markkinointivuonna 1995 Angolaan viiniä useaan otteeseen hinnalla, joka oli alhaisempi kuin se hinta, jonka se olisi saanut, jos se olisi myynyt viinin unionin markkinoilla.

Cruz & Companhia pyysi Instituto Nacional de Garantia Agráriaa (kansallinen maatalousalan tukivirasto, jäljempänä INGA) maksamaan vientitukea, ja se esitti tätä tarkoitusta varten annetut vientilupailmoitukset.

- 21 INGA vaati vuonna 2004 Cruz & Companhiaa palauttamaan perusteettomasti saadut vientituet 634 995,78 euron määrään asti.
- 22 INGA pani vuonna 2005 Cruz & Companhiaa vastaan vireille kyseisen saatavan takaisinperintää koskevan tuomioistuinmenettelyn.
- 23 Tribunal Administrativo e Fiscal de Viseu (Viseun hallinto- ja verotuomioistuin, Portugali) hylkäsi 28.12.2011 Cruz & Companhiaan takaisinperintämenettelystä nostaman kanteen katsoen, ettei vaade siviililain 309 §:ssä säädetty 20 vuoden vanhentumisaika huomioon ottaen ollut vanhentunut.
- 24 Cruz & Companhia on valittanut kyseisestä tuomiosta Supremo Tribunal Administrativoon (ylin hallintotuomioistuin). Se väittää pääasiallisesti, että yleisen 20 vuoden vanhentumisaajan soveltamisella tilanteessa, jossa kansallinen toimivaltainen viranomainen perii takaisin markkinointivuonna 1995 saatuja viinin vientitukia, rikotaan Portugalin oikeusjärjestyksessä suoraan sovellettavaa unionin oikeutta sekä oikeusvarmuuden, unionin tuomioistuinten oikeudenkäyntien ja kansallisten tuomioistuinten oikeudenkäyntien välisen syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita. Cruz & Companhia väittää tältä osin, että sitä koskevassa asiassa piti soveltaa asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä neljän vuoden vanhentumisaikaa, koska Portugalin lainsäädännössä ei säädetä kyseisen artiklan 3 kohdassa tarkoitettua erityisestä pitemmästä määräajasta. Väitteidensä tueksi se vetoaa erityisesti tuomiosta Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading (C-201/10 ja C-202/10, EU:C:2011:282) ilmeneviin opetuksiin.
- 25 Cruz & Companhia toteaa lisäksi, että jos katsotaan, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa voitaisiin asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdan nojalla soveltaa pitempää kansallista vanhentumisaikaa, tämän vanhentumisaajan täytyisi olla Portugalin tasavallan kansallisia taloudellisia etuja loukkaavia sääntöjenvastaisuuksia koskevista seuraamusmenettelyistä 28.6.1992 annetun asetuksen nro 155/92 40 §:ssä säädettyyn tavoin olla viisi vuotta, koska syrjintäkiellon periaate on esteenä sille, että unionin taloudellisia etuja loukkaavia sääntöjenvastaisuuksia koskevilla seuraamusmenettelyillä sovellettaisiin vanhentumisaikaa, joka on neljä kertaa pidempi kuin vastaavissa kansallisissa tilanteissa sovellettava aika.
- 26 IFAP puolestaan väittää pääasiallisesti, ettei asetuksen N:o 2988/95 3 artiklassa säädettyä vanhentumisaikaa sovelleta kyseisen asetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten toimenpiteiden muodossa toimitettaviin, sääntöjenvastaisuuksia koskeviin seuraamusmenettelyihin. Kyseiseen 3 artiklaan sisältyvät vanhentumissäännöt koskevat nimittäin vain seuraamusmenettelyjä, jotka toimitetaan kyseisen asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten seuraamusten määräämiseksi.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin puolestaan toteaa, että Tribunal Administrativo e Fiscal de Viseun 28.12.2011 antama tuomio vastaa sen vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan vientitukien palauttamiseen ei sovellettu asetuksen nro 155/92 40 §:ssä säädettyä vanhentumisaikaa vaan nimenomaan siviililain 309 §:ssä säädettyä 20 vuoden yleistä vanhentumisaikaa.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei kuitenkaan ole varma siitä, voidaanko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä vanhentumisaikaa soveltaa sen käsiteltävänä olevassa asiassa. Varsinkin se pohtii, sovelletaanko kyseistä säännöstä vain unionin ja kansallisen maataloustukien maksajana toimivan toimielimen välisiin suhteisiin vai myöskin kyseisen maksajana toimivan toimielimen ja perusteettomasti saaduiksi katsottujen tukien saajan välisiin suhteisiin. Mainittu tuomioistuin pohtii myös sitä, sovelletaanko kyseistä neljän vuoden vanhentumisaikaa asetuksen N:o 2988/95 5 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten seuraamusten lisäksi myös kyseisen asetuksen 4 artiklassa säädettyihin hallinnollisiin toimenpiteisiin.

29 Näin ollen Supremo Tribunal Administrativo on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Sovelletaanko – – asetuksen – – N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa seuraamusmenettelyille säädettyä vanhentumisaikaa ainoastaan Euroopan unionin ja unionin tukien maksajana toimivan [kansallisen] toimielimen väliseen suhteeseen vai myös – – unionin tukien maksajatoimielimen ja – – perusteettomasti saaduiksi katsottujen tukien saajan väliseen suhteeseen?
- 2) Jos asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä vanhentumisaikaa katsotaan sovellettavan myös tukien maksajana toimivan [kansallisen] toimielimen ja perusteettomasti saaduiksi katsottujen tukien saajan väliseen suhteeseen, onko mainittua määräaikaa sovellettava ainoastaan – – asetuksen N:o 2988/95 5 artiklassa tarkoitettuihin ’hallinnollisiin seuraamuksiin’ vai sovelletaanko sitä myös silloin, kun kyse on saman asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista ’hallinnollisista toimenpiteistä’, tarkemmin sanottuna perusteettomasti saatujen summien palauttamisesta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Vastausten merkitys pääasiassa annettavan ratkaisun kannalta katsoen

- 30 Portugalin hallitus väittää huomautuksissaan, ettei pääasiaa voida tulkita asetuksen N:o 2988/95 säännösten valossa, koska siinä ei ole kyse hallinnollisia seuraamusmenettelyjä koskevasta vanhentumisajasta vaan Cruz & Companhialle perusteettomasti myönnettyjen tukien palauttamista koskevan päätöksen täytäntöönpanomenettelystä eli saatavan takaisinperintämenettelystä. Kyseisen asetuksen 3 artiklassa säädettyyn seuraamusmenettelyjen vanhentumisjärjestelmään ei siis enää voida vedota sellaisen lainvoimaisen tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanovaiheessa, jolla velvoitetaan palauttamaan tuet. Esitettyihin kysymyksiin annettavilla vastauksilla ei näin ollen ole merkitystä pääasiaa ratkaistaessa.
- 31 Asetuksessa N:o 2988/95 ei – kuten kyseinen hallitus väittää – tosiaankaan säädetä sellaisen kansallisen ratkaisun täytäntöönpanoa koskevasta määräajasta, jolla toteutetaan kyseisessä asetuksessa tarkoitettu hallinnollinen toimenpide.
- 32 On syytä palauttaa mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio Pflieger ym., C-390/12, EU:C:2014:429, 26 kohta ja tuomio Melki ja Abdeli, C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Nyt esillä olevassa asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee nimenomaisesti, että kansallinen tuomioistuin on päättänyt ratkaista asian, koska se on katsonut, että Cruz & Companhia ei ollut kanteessaan vedonnut suoraan maksettavan velan vanhentumiseen vaan sen ”saatujen summien palauttamisvelvollisuuden” vanhentumiseen, joka seurasi todettuihin sääntöjenvastaisuuksiin perustuvasta seuraamusmenettelystä. Kansallinen tuomioistuin esittää kysymyksensä päättäkseen,

missä määrin viranomaisen toimi, jolla se toteuttaa unionin talousarviosta perusteettomasti saadun summan takaisinperintään liittyvän hallinnollisen toimenpiteen, kuuluu asetuksen N:o 2988/95 ajalliseen soveltamisalaan.

34 Näin ollen Supremo Tribunal Administrativon esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava.

Aineellinen tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 35 Ensimmäisessä kysymyksessään kansallinen tuomioistuin kysyy pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklaa tulkittava siten, että sitä sovelletaan sellaisissa seuraamusmenettelyissä, jotka kansalliset viranomaiset ovat panneet vireille unionin tukien saajia vastaan sen vuoksi, että EMOTR:sta suoritettavien vientitukien maksajana toimiva kansallinen toimielin on todennut sääntöjenvastaisuuksia.
- 36 Tältä osin on syytä muistuttaa, että asetuksen N:o 729/70 2 artiklan mukaisesti unionin oikeuden sääntöjen mukaisesti maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä myönnettyt vientituet viennille kolmansiin maihin rahoitetaan 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.
- 37 Mainitun asetuksen 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä ne yksiköt ja toimielimet, jotka on hyväksytty maksamaan saman asetuksen 2 ja 3 artiklassa tarkoitetut menot. Niiden on muun muassa ilmoitettava komissiolle ne hallinnolliset ja kirjanpitoa koskevat edellytykset, joiden mukaisesti unionin sääntöjen täytäntöönpanoon liittyvät maksut suoritetaan maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn yhteydessä. Kyseisen asetuksen 5 artiklalla annetaan puolestaan ne yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti komissio EMOTR:n tilien tarkastus- ja hyväksymismenettelyssä hyväksyy näiden kansallisten yksikköjen ja toimielinten maksaman rahoituksen.
- 38 Kyseisen asetuksen 8 artiklan mukaan jäsenvaltiot toteuttavat kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimenpiteet, jotka ovat tarpeen EMOTR:sta rahoitettavien toimien tosiasiallisen toteuttamisen ja niiden asianmukaisuuden varmistamiseksi, sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi ja niihin kohdistuvien seuraamusten toteuttamiseksi ja sellaisten summien takaisinperimiseksi, jotka on menetetty sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien seurauksena. Jos takaisinperintä ei ole täydellinen, unioni vastaa sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien rahoituksellisista seuraamuksista, lukuun ottamatta jäsenvaltioiden hallintoelinten tai toimielinten aiheuttamista sääntöjenvastaisuuksista tai laiminlyönneistä aiheutuvia rahoituksellisia seuraamuksia. Takaisin perityt summat maksetaan maksajina toimiville yksiköille tai toimielimille ja vähennetään EMOTR:sta rahoitettavista menoista.
- 39 Näistä säännöksistä seuraa, että maksu- ja palautusjärjestelmiin liittyvät seuraamusmenettelyt ja muut tarvittavat muodollisuudet jäävät lähtökohtaisesti edelleen jäsenvaltioiden vastuulle (ks. vastaavasti tuomio Mertens ym., 178/73–180/73, EU:C:1974:36, 16 kohta) ja että jo asetuksen N:o 729/70 8 artiklan 1 kohdan, joka koskee sääntöjenvastaisuuksien vuoksi menetettyjen rahamäärien takaisinperimistä jäsenvaltioissa, sanamuodostakin ilmenee, että näitä oikeuksia käytettäessä maataloutta koskevien unionin interventiojärjestelmien hallinnosta vastaaville kansallisille hallintoelimille asetetaan nimenomaisesti velvoitteeksi periä aiheuttomasti tai sääntöjenvastaisesti maksetut summat takaisin ilman, että kyseiset hallintoelimet voisivat tuolloin unionin nimissä ja lukuun toimiessaan käyttää harkintavaltaa siltä osin, onko aiheuttomasti tai sääntöjenvastaisesti myönnettyjen unionin varojen palautettaviksi vaatiminen tarkoituksenmukaista (ks. vastaavasti tuomio BayWa ym., 146/81, 192/81 et 193/81, EU:C:1982:146, 30 kohta).

- 40 Kun toimivaltaiset kansalliset viranomaiset vaativat pääasiassa kyseessä olevan Cruz & Companhia'n kaltaisen toimijan unionin talousarviosta perusteettomasti saamien vientitukien palauttamista, ne toimivat unionin talousarvion nimissä ja lukuun ja pyrkivät määräämään seuraamuksia asetuksen N:o 2988/95 1 artiklassa tarkoitettusta sääntöjenvastaisuudesta, joten ne toimivat kyseisen asetuksen soveltamisalalla.
- 41 Edellä lausutun nojalla ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan seuraamusmenettelyissä, jotka kansalliset viranomaiset ovat panneet vireille unionin tukien saajia vastaan sen vuoksi, että EMOTR:sta suoritettavien vientitukien maksajana toimiva kansallinen toimielin on todennut sääntöjenvastaisuuksia.

Toinen kysymys

- 42 Kansallinen tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään pääasiallisesti, sovelletaanko asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä vanhentumisaikaa paitsi sellaisissa sääntöjenvastaisuuksissa koskevissa seuraamusmenettelyissä, jotka johtavat kyseisen asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten seuraamusten määräämiseen, myös seuraamusmenettelyissä, jotka johtavat kyseisen asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuihin hallinnollisiin toimenpiteisiin.
- 43 Tässä suhteessa on muistutettava, että asetuksen N:o 2988/95 1 artiklan 1 kohdalla otetaan käyttöön ”yleinen säännöstö [unionin] oikeuteen kohdistuvia väärinkäytöksiä [koskevista] yhtenäisistä tarkastuksista sekä hallinnollisista toimenpiteistä ja seuraamuksista” ja että näin tehdään – kuten mainitun asetuksen johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta ilmenee – siksi, että voidaan ”torjua [unionin] taloudellisia etuja vahingoittavat toimet kaikilla aloilla” (tuomio Handlbauer, C-278/02, EU:C:2004:388, 31 kohta ja tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., C-278/07–C-280/07, EU:C:2009:38, 20 kohta).
- 44 Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistetaan seuraamusmenettelyä koskeva vanhentumisaika, joka alkaa juosta sääntöjenvastaisuudesta, jolla saman asetuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan tarkoitetaan ”jokai[sta] [unionin] oikeuden säännöksen tai määräyksen rikkomi[sta], joka johtuu taloudellisen toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja jonka tuloksena on tai voisi olla vahinko [unionin] yleiselle talousarviolle” (tuomio Handlbauer, EU:C:2004:388, 32 kohta ja tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 21 kohta).
- 45 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohtaa voidaan soveltaa sekä sellaisiin sääntöjenvastaisuuksiin, jotka johtavat kyseisen asetuksen 5 artiklassa tarkoitettuun hallinnolliseen seuraamukseen, että sellaisiin sääntöjenvastaisuuksiin, joihin kohdistuu mainitun asetuksen 4 artiklassa tarkoitettu hallinnollinen toimenpide, jonka tarkoituksena on perusteettomasti saadun etuuden periminen takaisin mutta joka ei kuitenkaan ole seuraamus (ks. vastaavasti tuomio Handlbauer, EU:C:2004:388, 33 ja 34 kohta ja tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 22 kohta).
- 46 Pääasian osalta on kuitenkin aluksi syytä tutkia, onko asetusta N:o 2988/95 sovellettava ratione temporis, koska Cruz & Companhia'n perusteettomasti saamat vientituet maksettiin ennen kyseisen asetuksen voimaantuloa toteutetuille liiketoimille.
- 47 Ennen asetuksen N:o 2988/95 antamista unionin lainsäätäjät ei ollut antanut minkäänlaista vanhentumisaikojen koskevaa sääntöä, jota olisi sovellettu taloudellisten toimijoiden sellaisten perusteettomasti saamien etujen takaisinperintään, jotka johtuivat niiden teosta tai laiminlyönnistä, jonka tuloksena oli tai olisi voinut olla vahinko unionin yleiselle talousarviolle tai unionin hoidossa oleville talousarvioille (tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 25 kohta).

- 48 Näin ollen ennen kyseisen asetuksen antamista unionin oikeuden nojalla perusteettomasti maksettujen summien palauttamista koskevat riidat oli unionin oikeuden säännösten puuttuessa ratkaistava kansallisissa tuomioistuimissa kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jollei unionin oikeudessa asetetuista rajoista muuta johtunut, siten että kansallisen lainsäädännön mukaiset menettelysäännöt eivät saaneet tehdä perusteettomasti maksettujen tukien takaisinperimistä käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi ja että kansallista lainsäädäntöä oli sovellettava tavalla, joka ei ollut syrjivä niihin menettelyihin nähden, joita samantyyppisten kansallisten riita-asioiden ratkaisemisessa noudatettiin (tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 26 kohta).
- 49 Kun unionin lainsäätaja antoi asetuksen N:o 2988/95 ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan, sen tarkoituksena oli ottaa käyttöön tällä alalla sovellettava yleinen vanhentumissäännös ja yhtäältä määritellä kyseisellä säännöksellä kaikissa jäsenvaltioissa sovellettava vähimmäisvanhentumisaika ja toisaalta luopua mahdollisuudesta periä takaisin unionin talousarviosta perusteettomasti saatuja määriä sen jälkeen, kun neljä vuotta on kulunut siitä sääntöjenvastaisuudesta, joka oli vaikuttanut riidanalaisiin maksuihin (tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 27 kohta).
- 50 Kun unionin lainsäätaja on antanut kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdan, se on – ellei kyseisen artiklan 3 kohdasta muuta johdu – määritellyt yleisen vanhentumissäännön, jolla se on tarkoituksellisesti rajannut neljään vuoteen sen ajan, jonka kuluessa jäsenvaltioiden viranomaisten, jotka toimivat unionin talousarvion nimissä ja lukuun, pitäisi tai olisi pitänyt periä takaisin mainitunlaiset perusteettomasti saadut edut (tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 29 kohta), kuitenkin kansallisten viranomaisten itsensä tekemiin virheisiin tai sääntöjenvastaisuuksiin perustuvia seuraamusmenettelyjä koskevin poikkeuksin (ks. vastaavasti tuomio Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, C-281/07, EU:C:2009:6, 22 kohta).
- 51 Kun on kyse veloista, jotka ovat syntyneet kansallisen vanhentumissäännön soveltamisajankohtana ja jotka eivät vielä olleet vanhentuneet, asetuksen N:o 2988/95 voimaantulosta seuraa, että sen 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan mainitunlainen velka on lähtökohtaisesti vanhentunut neljän vuoden kuluttua siitä ajankohdasta, jolloin sääntöjenvastaisuudet tapahtuivat (ks. tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 31 kohta).
- 52 Tällaisessa tilanteessa mitä tahansa toimijan mainitun säännöksen nojalla perusteettomasti saamaa määrää, joka on perustunut ennen asetuksen N:o 2988/95 voimaantuloa tapahtuneeseen sääntöjenvastaisuuteen, on lähtökohtaisesti pidettävä vanhentuneena, ellei olemassa ole mitään sellaista vanhentumisen katkaisevaa tointa, joka on tehty neljän vuoden kuluessa mainitunlaisen sääntöjenvastaisuuden tapahtumisesta ja jolla kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan tarkoitetaan sitä, että toimivaltainen viranomainen antaa asianomaiselle henkilölle tiedoksi sellaisen tutkimuksen tai menettelyn vireilletulon, joka liittyy kyseiseen sääntöjenvastaisuuteen (ks. vastaavasti Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 32 kohta).
- 53 Tästä seuraa, että silloin kun, kuten pääasioissa, sääntöjenvastaisuus on tapahtunut vuoden 1995 kuluessa, mainittuun sääntöjenvastaisuuteen sovelletaan yleissäännön mukaista neljän vuoden vanhentumisaikaa, ja se on siis vanhentunut vuonna 1999 sen päivämäärän mukaan määräytyvänä päivänä, jolloin sääntöjenvastaisuus vuonna 1995 tapahtui, jollei jäsenvaltioille asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdassa varatusta mahdollisuudesta säätää pitemmistä vanhentumisajoista muuta johdu (ks. analogisesti tuomio Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb ym., EU:C:2009:38, 33 kohta).
- 54 Lisäksi on vielä otettava huomioon, että unionin lainsäätaja on nimenomaisesti asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdassa säätänyt, että jäsenvaltiot voivat soveltaa kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä neljän vuoden vähimmäisaikaa pitempiä vanhentumisaikoja. Mainitun lainsäätäjän tarkoituksena ei nimittäin ole ollut yhtenäistää tällä alalla sovellettavia määräaikoja, eikä asetuksen N:o 2988/95 voimaantulon seurauksena näin ollen voinut olla jäsenvaltioiden velvoittaminen

lyhentämään niiden aikaisemmin sinä aikana, jolloin ei ollut olemassa asiaa koskevia unionin oikeuden säännöksiä, soveltamia vanhentumisajkoja neljään vuoteen (ks. vastaavasti tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 25 kohta).

- 55 Jäsenvaltioilla on näin ollen edelleen asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdassa säädetyn mahdollisuuden osalta laaja harkintavaltia säätää pitempiä vanhentumisajkoja, joita ne aikovat soveltaa sääntöjenvastaisuuksiin, joilla vahingoitetaan unionin taloudellisia etuja (tuomio Corman, C-131/10, EU:C:2010:825, 54 kohta ja tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 26 kohta).
- 56 Pitemmät vanhentumisajat, joita jäsenvaltioilla on asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdan nojalla edelleen mahdollisuus soveltaa, voivat perustua kyseisen asetuksen antamista edeltäviin yleissäännöksiin, joten jäsenvaltiot voivat soveltaa tällaisia pitempiä vanhentumisajkoja päättämällä oikeuskäytännössä soveltaa perusteettomasti saatujen etuuksien palauttamisen alalla yleistä säännöstä, jossa säädetään niiden takaisinperinnän osalta sovellettavasta yli neljän vuoden vanhentumisajasta (tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 29 kohta).
- 57 Tällaisen toimijan on tosin helpompaa saada selville sovellettava vanhentumisajka, kun kansallinen lainsäätäjä on määritellyt tällaisen määräjän kyseisellä alalla sovellettavassa erityissäännöksessä. Jollei unionin talousarviota vahingoittavien perusteettomasti saatujen vientitukien palautusten kaltaisella alalla sovellettavaa erityissäännöstä ole, oikeusvarmuuden periaate ei kuitenkaan sinänsä estä sitä, että sovelletaan siviilioikeudessa säädettyä yleistä vanhentumisajkaa, joka on asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä neljän vuoden määräraikaa pitempi (ks. vastaavasti tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 33 kohta).
- 58 Tällainen soveltaminen on kuitenkin oikeusvarmuuden periaatteen mukaista vain silloin, kun se on ollut riittävästi ennakoitavissa. Tältä osin on riittävä muistuttaa, ettei unionin tuomioistuimen tehtävänä ole ennakkoratkaisumenettelyssä todeta, onko tällaista oikeuskäytäntöä olemassa vai ei (ks. vastaavasti tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 34 kohta).
- 59 Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun pitemmän kansallisen vanhentumisajan soveltamisella kyseisessä asetuksessa tarkoitettuja sääntöjenvastaisuuksia koskevista seuraamusmenettelyissä ei saada selvästi ylittää sitä, mikä on tarpeen unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, 79 kohta ja tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 38 kohta).
- 60 Yhtäältä ei tosin ole poissuljettua, että siviilioikeudellisessa säännöksessä säädetty 20 vuoden vanhentumissääntö saattaa olla tarpeellinen ja oikeasuhtainen muun muassa yksityisten välisissä riita-asioissa mainitulla säännöllä tavoitellun ja kansallisen lainsäätäjän määrittelemän päämäärän kannalta katsoen (ks. analogisesti tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 41 kohta). Kyseisen jäsenvaltion siviilioikeudellisessa säännöksessä säädetty kymmenen vuoden vanhentumisajka ei toisaalta unionin taloudellisten etujen suojaamistarkoitukseen nähden ole suhteellisuusperiaatteen vastainen (ks. vastaavasti tuomio Corman, EU:C:2010:825, 24, 31 ja 49 kohta).
- 61 Unionin tuomioistuin on sitä vastoin jo katsonut, että kun otetaan huomioon kyseinen tavoite, jonka osalta unionin lainsäätäjä on katsonut, että neljän tai jopa kolmen vuoden vanhentumisajka on jo sellaisenaan riittävä, jotta kansalliset viranomaiset voivat ryhtyä seuraamusmenettelyihin sellaisten sääntöjenvastaisuuksien johdosta, jotka vahingoittavat sen taloudellisia etuja ja jotka voivat johtaa perusteettomasti saadun etuuden takaisin perimisen kaltaiseen toimenpiteeseen, 30 vuoden määräjän myöntäminen mainituille viranomaisille ylittää sen, mikä on huolellisen hallinnon kannalta tarpeen (ks. vastaavasti tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 43 kohta).
- 62 Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä korostanut sitä, että kyseisellä hallinnolla on yleinen huolellisuusvelvollisuus tarkastaa suorittamiensa ja unionin talousarviota rasittavien maksujen asianmukaisuus, koska jäsenvaltioiden on noudatettava EU 4 artiklan 3 kohdan mukaista yleistä

huolellisuusvelvollisuutta, joka tarkoittaa sitä, että niiden on toteutettava sääntöjenvastaisuuksia korjaavat toimenpiteet ripeästi. Näin ollen sillä, että jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus myöntää mainitulle hallinnolle hyvin paljon asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdassa säädettyä pitempi toiminta-aika, saatetaan tietyllä tavalla kannustaa kansallisten viranomaisten toimimattomuutta asetuksen N:o 2988/95 1 artiklassa tarkoitettuihin ”väärinkäytöksiin” liittyvien seuraamusmenettelyjen osalta samalla kun sillä aiheutetaan toimijoille yhtäältä pitkä oikeudellisen epävarmuuden ajanjakso ja toisaalta vaara siitä, etteivät ne enää kykene toimittamaan todisteita kyseisten toimenpiteiden asianmukaisuudesta tällaisen ajanjakson päättyessä (ks. vastaavasti tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 44 ja 45 kohta).

- 63 Nämä lausumat pätevät myös silloin, kun kyse on siviililain säännökseen perustuvan 20 vuoden vanhentumisajan soveltamisesta asetuksen N:o 2988/95 1 artiklassa tarkoitettuja sääntöjenvastaisuuksia koskeviin seuraamusmenettelyihin. Jos neljän vuoden vanhentumisaika vaikuttaa liian lyhyeltä, jotta kansallisilla viranomaisilla olisi mahdollisuus ryhtyä jossain määrin monimutkaisia sääntöjenvastaisuuksia koskeviin seuraamusmenettelyihin, kansallisella lainsäätäjällä on nimittäin joka tapauksessa kyseisen artiklan 3 kohdan mukaisesti mahdollisuus säätää asetuksen nro 155/92 40 §:ssä säädetyn kaltaisesta pitemmästä vanhentumisajasta (ks. vastaavasti tuomio Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EU:C:2011:282, 46 kohta).
- 64 On kuitenkin syytä korostaa, että jollei tällaista sääntöä ole, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten sääntöjenvastaisuuksien on tämän tuomion 53 kohdassa mieliin palautetun oikeuskäytännön mukaisesti katsottava vanhentuneen neljän vuoden kuluttua niiden tekoajankohdasta, ja tällöin on otettava huomioon asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetty, vanhentumisen katkaisevat toimet sekä noudatettava kyseisen 3 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa säädettyä enimmäisaikaa.
- 65 Edellä esitetyn nojalla toiseen kysymykseen on vastattava siten, että asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä vanhentumisaikaa ei sovelleta ainoastaan sellaisissa sääntöjenvastaisuuksia koskevissa seuraamusmenettelyissä, jotka johtavat kyseisen asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten seuraamusten määräämiseen, vaan sitä sovelletaan tämän lisäksi myös seuraamusmenettelyissä, jotka johtavat kyseisen asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuihin hallinnollisiin toimenpiteisiin. Vaikka kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa sallitaan se, että jäsenvaltiot soveltavat kyseisen asetuksen antamista edeltäneisiin yleissäännöksiin perustuvia vanhentumisaikoja, jotka ovat pitempiä kuin kyseisen artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetty neljän tai kolmen vuoden vanhentumisajat, 20 vuoden vanhentumisajan soveltamisella mennään pidemmälle kuin unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi on tarpeen.

Oikeudenkäyntikulut

- 66 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18.12.1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 3 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan sellaisissa seuraamusmenettelyissä, jotka kansalliset viranomaiset ovat panneet vireille**

unionin tukien saajia vastaan sen vuoksi, että Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta (EMOTR) suoritettavien vientitukien maksajana toimiva kansallinen toimielin on todennut sääntöjenvastaisuuksia.

- 2) **Asetuksen N:o 2988/95 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä vanhentumisaikaa ei sovelleta ainoastaan sellaisissa sääntöjenvastaisuuksia koskevissa seuraamusmenettelyissä, jotka johtavat kyseisen asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen hallinnollisten seuraamusten määräämiseen, vaan sitä sovelletaan tämän lisäksi myös seuraamusmenettelyissä, jotka johtavat kyseisen asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuihin hallinnollisiin toimenpiteisiin. Vaikka kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa sallitaan se, että jäsenvaltiot soveltavat kyseisen asetuksen antamista edeltäneisiin yleissäännöksiin perustuvia vanhentumisaikoja, jotka ovat pitempiä kuin kyseisen artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetty neljän tai kolmen vuoden vanhentumisajat, 20 vuoden vanhentumisajan soveltamisella mennään pidemmälle kuin unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi on tarpeen.**

Allekirjoitukset